

Praktická spolupráce s NATO

(Druhý cyklus procesu PARP)

NE

Intenzita styků a prohlubování spolupráce mezi Českou republikou a Severoatlantickou aliancí v posledním období nabrala na četnosti i důležitosti. V době před madridským summitem se uskutečnilo pět důležitých kol individuálního dialogu, které daly oběma stranám nezbytné informace související s budoucím pozváním nových členů do rozšířeného NATO. Pro Českou republiku znamenaly, kromě jiného, především orientaci na potřebné kroky v přípravě na budoucí členství v Alianci. Mezi nejdůležitější nástroje praktické přípravy České republiky a zejména její armády, patří zapojení do „Procesu plánování a hodnocení v Partnerství“ (*Planning and Review Process – PARP*).

Když v roce 1994 podepsáním tzv. Rámcového dokumentu (*Framework Document*) učinila Česká republika první krok v programu Partnerství pro mír, zavázala se zároveň podporovat jednu z jeho velmi důležitých oblastí, a to společné plánování, výcvik a cvičení k posílení schopností Armády České republiky spolupracovat se silami Aliance při společném působení při mírových, humanitárních, pátracích a záchranných akcích.

Praktické naplňování tohoto úkolu se začalo realizovat od prosince téhož roku, kdy na zasedání Politicko-vojenského řídicího výboru NATO (*Political-Military Steering Committee – PMSC*) v Bruselu byla projednána nová iniciativa zapojení partnerů – účastníků programu Partnerství do procesu PARP.

Tato aktivita vychází z dlouholetých zkušeností NATO z obranného plánování, ale zároveň zohledňuje potřebu zvláštního přístupu k partnerským státům, které předurčily své jednotky či zařízení pro společnou činnost v rámci programu Partnerství pro mír. Proces PARP poskytuje rovněž mechanismy pro všeobecnou výměnu informací mezi členskými státy NATO a partnery v otázkách obranného a finančního plánování.

O zahájení prvního cyklu tohoto procesu, mechanismu jeho činnosti i předurčených silách České republiky i ostatních partnerských států pro společnou činnost se silami Aliance jsme informovali ve VR 5/95. Připomeňme si alespoň cíle a jednotlivé etapy tohoto procesu (viz též obr.).

Cíle procesu PARP:

- přiblížit partnerům zkušenosti NATO v obranném plánování,
- umožnit partnerům vyčlenit síly a prostředky pro vzájemnou spolupráci se silami Aliance v mírových, humanitárních, vyhledávacích a záchranných operacích i z hlediska výcviku a cvičení k těmto operacím,
- navrhnout partnerům cíle k postupnému dosažení interoperability předurčených sil a prostředků se silami Aliance,

- poskytnout partnerům účinnou pomoc k postupnému dosažení celkové interoperability se silami NATO.

Proces PARP je rozvržen na tříletá období, přičemž každý druhý rok je prováděno vyhodnocení a revidování dalšího postupu. Jeho organizátorem je mezinárodní štáb NATO za úzké součinnosti s dalšími vojenskými orgány Aliance. Řízením a zodpovědností je pověřen PMSC NATO.

Důležitá analýza

Odbor pro spolupráci s NATO, na základě podkladů ostatních úseků rezortu obrany, vypracoval počátkem letošního roku důležitou analýzu ukazující na stav v přípravě na budoucí začlenění do struktur Aliance. Její součástí bylo vyhodnocení do té doby uskutečněných výsledků individuálního dialogu, vedeného mezi ČR a Severoatlantickou aliancí, stav plnění minimálních požadavků na interoperabilitu předložených Aliancí na kolektivním briefingu v květnu 1996 a úroveň plnění cílů interoperability přijatých Českou republikou v prvním cyklu procesu PARP.

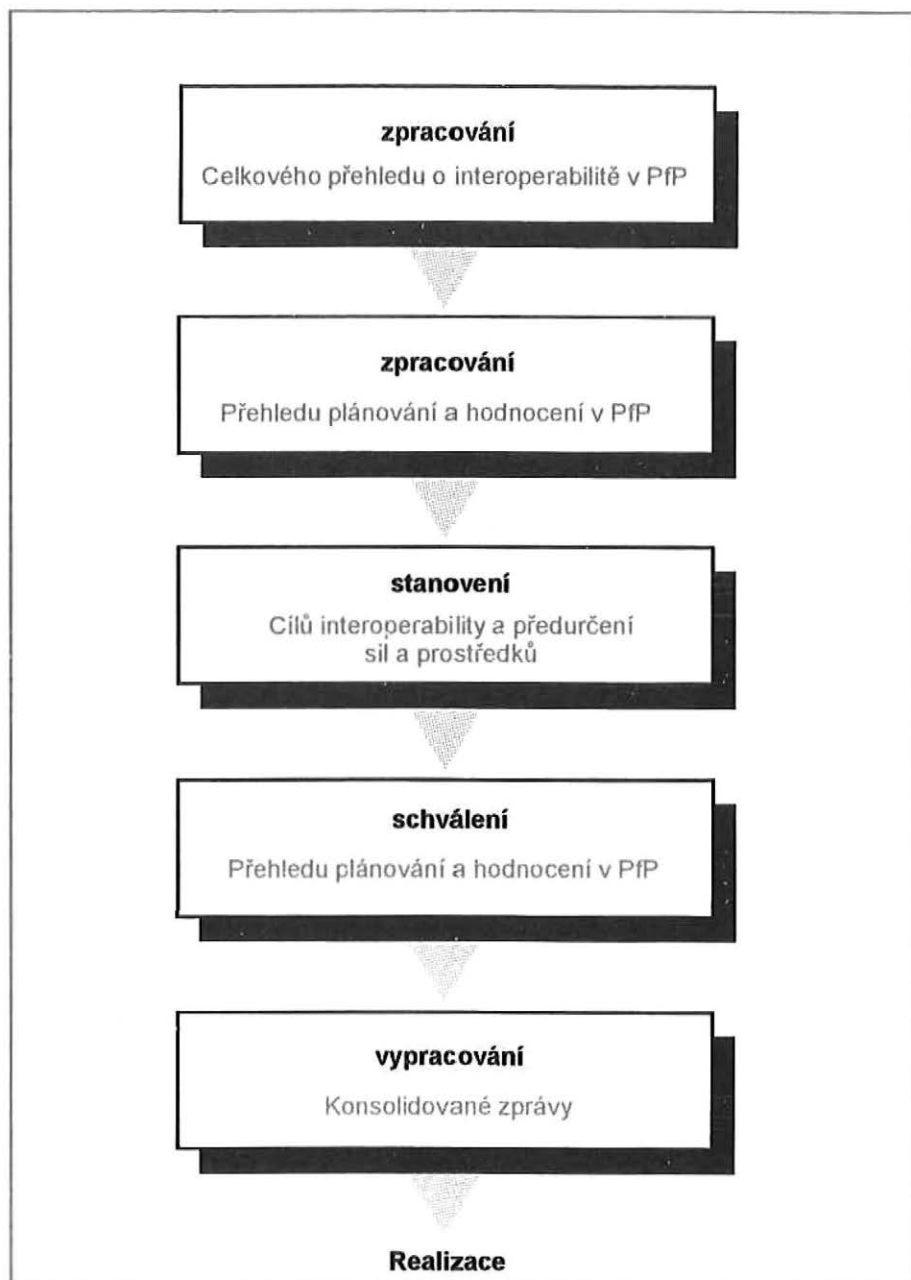
V materiálu nazvaném „Souhrn základních opatření v rezortu obrany v souvislosti se vstupem ČR do NATO“, opírající se kromě výše uvedených podkladů, také o programové prohlášení vlády, zdůrazňující vytváření kompatibility Armády České republiky s armádami NATO, se poprvé hovoří o roce 1999 jako o termínu předpokládaného přijetí České republiky do struktur Aliance a z toho vyplývající důležitosti nastávajícího období pro důkladnou přípravu celého rezortu. Na tomto pozadí jsou definovány kroky, které je třeba učinit v jednotlivých úsecích rezortu obrany v období let 1997 až 1999, aby bylo Programové prohlášení vlády České republiky naplněno.

Již výše zmiňovaných pět kol jednání mezi delegacemi NATO a České republiky v průběhu loňského a letošního roku v rámci tzv. individuálního dialogu blíže specifikovalo definice minimálních požadavků na interoperabilitu budoucích nových členů Aliance. Proto se jevílo jako nezbytné vyhodnotit účinnost opatření přijatých k realizaci prvního cyklu PARP a tím i pokrok, kterého bylo dosaženo v uplatňování cílů interoperability v letech 1995 a 1996 v podmínkách rezortu obrany, jmenovitě v AČR a HÚ CO ČR.

Dále bylo důležité prosadit opatření k plnění cílů interoperability, související se vstupem České republiky do struktur Aliance, do právě zpracovávaných zásadních dokumentů jakými byla „Národní obranná strategie“ a „Záměr koncepce Armády ČR do roku 2000 s výhledem do roku 2005“.

Dosavadní přístup k plnění cílů interoperability byl zásadním způsobem přehodnocen. Ukázalo se, že zpracovaný řídicí dokument „Harmonogram a realizace základních kroků rezortu obrany pro přijetí do NATO“, který měl být základní směrnicí pro realizaci cílů interoperability v rezortu obrany, se nestal závazným pro jednotlivé složky rezortu a jeho plnění nebylo hodnoceno jak po věcné, tak po finanční stránce. Časové horizonty plnění jednotlivých cílů interoperability se s předpokládaným termínem vstupu České republiky do struktur Aliance staly nereálné. Byla navržena (i s ohledem na omezené finanční prostředky) efektivnější cesta implementace cílů interoperability, a to budování modulových jednotek pozemních a vzdušných sil ke společné činnosti se silami Aliance a odpovídající standardům NATO. Rovněž nynější rozsah předurčených sil AČR neodpovídal našim možnostem a cílům a bylo ho nutné změnit.

Jednotlivé etapy procesu PARP

Obr.

Úroveň dosažené interoperability našich jednotek se silami Aliance se ověřovala především při účasti praporu mírových sil v operaci IFOR/SFOR a cvičeních pořádaných v rámci programu Partnerství pro mír či na základě plánů bilaterální spolupráce. Tato činnost se bude nadále kvalitativně prohlubovat, neboť počínajíc rokem 1998 NATO předpokládá možnost účasti partnerů nejen na cvičeních v oblasti mírových, humanitárních a operacích SAR (*Search and Rescue – pátrání a záchraňování*), ale i při činnosti v tzv. operacích na podporu míru (*Peace Support Operations – PSO*). V následujícím období se v rámci prohlubování programu Partnerství předpokládá účast partnerů ve strukturách subregionálních velitelství NATO, což pro AČR znamená nejen budování intenzivních kontaktů s velitelstvími AFCENT, LANDCENT a AIRCENT, ale především přípravu potřebného počtu štábních důstojníků-specialistů.

V rámci postupného přechodu na alianční systém plánování bude také potřebné položit důraz na práci s tzv. Dotazníkem pro obranné plánování (*Defense Planning Questionnaire – DPQ*), který se stane jedním z hlavních pravidelně vyplňovaným plánovacím dokumentem pro všechny nové členy Aliance. Materiál jsme obdrželi k seznámení a zkušebnímu vyplnění již koncem minulého roku.

Základem pro dosažení interoperability ozbrojených sil je především aplikace standardizačních norem NATO (*Standardization Agreement – STANAG*) a aliančních standardizačních publikací (*Allied Publications – AP*). Proto je nezbytné, kromě komplexního řízení standardizace, také zřídit potřebnou informační bázi, provádět překlady, distribuci a implementaci jednotlivých STANAG a AP, včetně úzké spolupráce s národním úřadem pro standardizaci.

Jedním z hlavních úkolů současného období je zintenzivnění jazykové přípravy důstojníků, praporčíků a občanských zaměstnanců. V období 1997 až 1999 bude potřebné zvýšit jazykové znalosti všech příslušníků rezortu obrany, zejména pak štábních důstojníků-specialistů zabývajících se praktickou spoluprací s NATO a pracovníků, kteří budou vysláni do velicích štábů NATO. Zvláštní a samostatnou pozornost je třeba věnovat odborné jazykové přípravě příslušníků letectva a leteckého zabezpečení, spojovacím specialistům a jednotkám AČR a HÚ CO, které jsou předurčené pro společnou činnost se silami Aliance.

Neméně potřebné bude i vypracování studie zahrnující očekávané výdaje České republiky jako budoucího člena NATO počínaje rokem 2000.

Česká republika v druhém cyklu procesu PARP

Důležitým mezníkem v prohloubení kvality procesu PARP se stalo lednové ^{Symposium} Pfp k obrannému plánování, které se konalo poprvé za účasti partnerských zemí. Jednání navazovalo na pravidelné zasedání NATO, které v sobě zahrnuje souhrnné plánování sil a prostředků, výzbroje, infrastruktury, logistiky, civilního nouzového plánování, komunikace, jaderného plánování a otázek nešíření jaderné výzbroje. Probíhá koordinovaně mezi vojenským a mezinárodním štábem NATO, hlavními velitelstvími a jednotlivými členskými státy Aliance. Orgány NATO usilují o postupné přibližování a synchronizování plánovacích procesů NATO a Pfp/PARP, které by umožnilo efektivní plnění cílů interoperability partnerskými zeměmi.

Následně bylo pro partnery zapojené v programu Pfp/PARP připraveno celkem 40 cílů interoperability pro druhý cyklus procesu PARP, které jsou v porovnání s předchozími

CÍLE INTEROPERABILITY PRO PRVNÍ CYKLUS P A R P

Česká republika

1. Kompatibilita používaných PHM, zásady manipulace s nimi
2. Interoperabilita spojovacích prostředků
3. Jazyková připravenost důstojníků
4. Vytvoření styčných týmů
5. Používání hovorových pravidel a terminologie NATO
6. Připravenost vyčleněných jednotek pro operace PIP
7. Značení a vedení přehledů o nebezpečených prostorech (minová pole, prostory s nevybuchlou municí) podle zásad NATO
8. Zavedení mapové symboliky (topografických a taktických značek) NATO
9. Zavedení mapové projekce UTM (Universal Transverse Mercator) a vojenské souřadnicové sítě MGRS (Military Grid Reference System)
10. Zavedení systému logistického zabezpečení NATO *L159 letový*
11. Zavedení leteckých navigačních systémů používaných v NATO
12. Zavedení systému rozpoznávání vlastní – cizí (IFF) v letectvu
13. Kompatibilita s materiální a správní standardizací NATO
14. Interoperabilita systému velení a řízení C4I (systém velení, řízení, spojení, výpočetní techniky a zpravodajství) – předběžná opatření

Poznámka: Poslední dva cíle interoperability navrhla Česká republika

cyklem daleko podrobněji specifikovány, podloženy jednotlivými normami STANAG a AP a orientovány obsahově a termínově na každý rok nového cyklu.

Obdobně jako v roce 1995 byl partnerům, kteří projevíli zájem zúčastnit se druhého cyklu procesu PARP, zaslán dotazník „Celkový přehled o interoperabilitě v PfP“ (*Survey of Overall PfP Interoperability*). Jeho vyplněním obdržely orgány NATO základní informace o vyhodnocení prvního cyklu tohoto procesu.

Po analýze jeho obsahu orgány Aliance zpracovaly tzv. „Přehled plánování a hodnocení v PfP“ (*Planning and Review Assessment*) obsahující posouzení možností a schopností každé účastnické země spolupracovat se silami Aliance a k jejich dalšímu zdokonalení a zároveň navrhly cíle interoperability (*Interoperability Objectives*) pro druhé plánovací období (do roku 1997). Na základě naší žádosti se uskutečnilo v březnu v Praze dvoustranné expertní jednání, na kterém byly orgánům NATO blíže specifikovány naše odpovědi na dotazník. Pro další zhodnocení plnění cílů interoperability byl na žádost NATO ještě následně zpracován dokument „Pokrok v implementaci cílů interoperability z roku 1995 u jednotek předurčených pro spolupráci v PfP“. Po oboustranném zapracování připomínek uskutečnil Politicko-vojenský řídicí výbor NATO v květnu v Bruselu závěrečnou konzultaci na úrovni 16+1. Následně Mezinárodní štáb, ve spolupráci s vojenskými orgány NATO a Koordinační buňkou Partnerství připravil návrh tzv. „Konsolidované zprávy“, představující sumarizaci hlavních částí „Přehledu plánování a hodnocení v PfP“ všech partnerských zemí zapojených do tohoto procesu. Po jejím schválení stálými představiteli NATO a partnerskými zeměmi byla předložena ministrům obrany NATO a partnerských států na jejich společném zasedání a ministrům zahraničních věcí na zasedání Severoatlantické rady pro spolupráci (*North Atlantic Cooperation Council – NACC*).

Síly a prostředky předurčené pro druhý cyklus PARP

V prvním cyklu procesu PARP (1995-1997) se přihlásila Česká republika k plnění dvanácti cílů interoperability z nabídnutých dvaceti (viz *tabulka č. 1*) a vyčlenila pro společné mírové, humanitární, vyhledávací a záchranné operace se silami NATO:

- lehký pěší prapor,
- mechanizovanou rotu rychlého nasazení,
- prapor záchranného pluku CO.

Lehký pěší prapor byl vytvořen na základě požadavků OSN, a v té době nasazen v rámci sil UNPROFOR/UNCRO (později IFOR) v bývalé Jugoslávii. Byl doplňovaný převážně ze záloh. Mechanizovaná rota rychlého nasazení měla být vytvořena ze 4. brigády rychlého nasazení (do konce roku 1995). Výhledově se počítalo s vyčleněním mechanizovaného praporu (do roku 1997). Předpokládala se její plná kompatibilita s jednotkami NATO v oblasti řízení, velení a spojení. V rámci budoucího praporu se počítalo se začleněním prvku logistiky umožňující samostatnou činnost praporu v rámci sil NATO. Prapor záchranného pluku CO (později přejmenovaný na záchranné středisko) byl schopen v době míru organizovat výcvik a účastnit se na společných cvičeních do stupně četa (výcvik v záchranné odbornosti).

S ohledem na naše úsilí o vstup do struktur Aliance a po zhodnocení prvního kola procesu PARP rozhodl ministr obrany, že pro účast v programu Partnerství pro mír budou v rámci

CÍLE INTEROPERABILITY PRO DRUHÝ CYKLUS P A R P Česká republika

1. Organizace velení a řízení
2. Procesy velení a řízení
3. Postupy velení a řízení
4. Architektura systémů velení a řízení
5. Rozmístitelnost systému velení a řízení
6. Logistická doktrína a postupy
7. Logistické velení a řízení
8. Vedení logistických přehledů
9. Centralizované uzavírání smluv/postupy finančních úhrad
10. Zásobovací standardy a dosažitelnost výstroje a zařízení – pozemní
11. Zdravotnické zabezpečení
12. Krev a postupy dárčovství krve
13. Standardy pohonných hmot
14. Zacházení s pohonnými hmotami pro pozemní vozidla
15. Vlastní dostatečné dodávky pitné vody a jejich rozvod
16. Doprava a manipulace s náklady
17. Pomocné systémy na výrobu elektrického proudu
18. Pozemní operace
19. Jednotky bojového zabezpečení (CS) a jednotky služeb bojového zabezpečení (CSS)
20. Řízení letového provozu
21. Operace SAR
22. Pozemní protivzdušná obrana
23. Letecké palubní odpovídače a řízení letového provozu
24. Dosažitelnost jednotek
25. Plánování přesunů
26. Mapy a symbolika
27. Vyznačování a vedení přehledu o nebezpečných oblastech
28. Letištní infrastruktura a postupy
29. Prostředky letecké navigace
30. Jazykové požadavky
31. Meteorologické zabezpečení

druhého kola procesu PARP pro období let 1997-1999 předurčeny následující síly a prostředky AČR a HÚ CO ČR:

- ▼ jedna brigáda,
- ▼ jedna letecká základna,
- ▼ jedna vrtulníková letka,
- ▼ jedna záchranná jednotka CO v síle záchranného střediska,
- ▼ základna humanitární pomoci.

Tyto síly budou připravovány pro činnost v rámci programu Partnerství pro mír dle požadavků NATO tak, aby byly schopny splnit všechny příslušné cíle interoperability navržené Aliancí pro Českou republiku (viz **tabulka č. 2**) v požadovaných termínech.

* * *

Význam procesu PARP přibližující schopnost předurčených sil a zařízení pro součinnost se silami NATO v operacích na podporu míru, humanitárních a SAR operací je zřejmý zejména s našim úsilím o vstup do struktur Aliance. Potvrdilo to i zasedání vlády České republiky, které na svém březnovém jednání uložilo pokračovat v realizaci postupného plnění všech cílů interoperability tak, aby se Česká republika mohla stát plnohodnotným členem Aliance. V návaznosti na toto jednání vydal ministr obrany příslušné úkoly pro realizaci nových cílů operační součinnosti pro Českou republiku pro druhý cyklus PARP na období let 1997 – 1999. Zároveň uložil zpracovat specifikaci opatření nezbytných k realizaci jednotlivých cílů interoperability u těchto sil a provést kalkulaci finančních nákladů na realizaci nezbytných opatření k implementaci cílů interoperability na jednotlivé roky. Nařízení k realizaci úkolů ministra obrany vydal náčelník generálního štábu a velitel civilní ochrany České republiky. Plnění jednotlivých opatření bude pravidelně kontrolováno a vyhodnocováno. Tyto kroky vytváří reálné předpoklady, že druhý cyklus procesu PARP bude v rezortu obrany splněn.

Seznam některých zkratk použitých v textu:

AFCENT	Allied Forces Central Europe spojenecké síly (tj. síly NATO) ve střední Evropě
AIRCENT	Allied Air Forces Central Europe spojenecké letectvo ve střední Evropě (zřízeno 1993)
CS	combat support – bojové zabezpečení
CSS	combat service support – týlové zabezpečení
IFOR	Implementation Forces realizační (implementační) skupina vojsk
LANDCENT	Allied Land Forces Central Europe spojenecké pozemní síly ve střední Evropě (vznik 1993)
UNCRO	UN Confidence Restoration Operation in Croatia operace na obnovení důvěry v Chorvatsku
UNPROFOR	UN Protection Force – ochranné síly OSN